

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Mishnayot

‘im perushe ... Rabenu ‘Ovadyah mi-Berçinorah ve-Tosfot Yom Tōv ...
Ve-elū nitosfu ... kol ḥilufe girsa’ot, mar’eh meqomot ba-Rambam u-ve-Ṭur
ve-Sh.‘A ... u-mar’eh meqomot ba-Shas

Seder Mo‘ed

**Berçinorah, ‘Ovadyah ben-Avraham mi-
Dihrenfurt, 543 [1782 oder 1783]**

טק דעומ תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11110

רבי אליעזר אומר אין מפטירין בהודע את ירושלים ביחוקאל י"ז וכתב הר"ב משויקרא דירושלים הכי משמע בביתא מדרבי אליעזר אומר לאחד שקראה עד שאתה בודק בתועבת ירושלים לא ובדוק בתועבת אמך * וקשיא לי דאמאי לא פליג נמי במעשה עגל הראשון * ואע"ג דלא סגי בלא קראה מ"ה ללמאמר דלא לתרגם * אלא דהתם ניחא משום כפרה * הכא נמי ניחא דניחא משום הכי * דודאי אין זו פסבא שעל כבוד העיר ירושלים הקפיד דלא בעיא כפרה דפשיטא דהודע את ירושלים * המכוון אגשי ירושלים * גם אין לחלק בין מעשה אחד כמו העגל לתועבת הרבות הנזכרות בפרש' זו * שהרי מפטירין בסיומן דש"ס קדם ט' באב שכולן מדברים בכמה עברות שעברו * וכן

אין מפטירין בהודע את ירושלי' משום יקרא דירושלים * ואין הלכה כרבי אליעזר : רבי אליעזר אומר * אין מפטירין בהודע את ירושלים : נשלמה מסכת מגילה סליק מסכת מגילה פטורה דקדושים התשפוט את עיר הדמים (יחוקאל כ"ב) וכו' וניחא ליבמ"ש בעל הלבוש בא"ח סימן תל"ג דפ' הודע כתיב דס' מזכרתך ומולדתך בארץ הכנעני אביך האמורי ואמך חתית * וזה ודאי גנות וכדי ביוון וקנף לבושתן מעקר מולדתן וז"ל ר"ע * לא ובדוק באמך כלומר בעקר מולדתך : סליק מסכת מגילה

סידרה אחר מגילה מפני שיש בינו ובין ימי פורים הצטרפות שבשניהם אסור החטאי והתפסד * הרמב"ם * ועיינו"ש בפתיחה לביבשו' :

מסכת מועד קטן

פרק א משקין בית השלחין * ארץ עיפה ונמאה למים תרגום עיף משלהי גמ' * וה"ל מתחלף בחי"ת רש"י * ששניהם ממואל הגרון * ועיינו מ"ש במשנה ז"פ"ד דב"ב * וכתבו התו ועיף ויגע נמא למים כדכתיב ונפש עיפה למים ע"כ * ולא מנאמתי מקרא זה בכל הכ"ד ספרי * וז"ל שהוא ט"ס וז"ל כדכתיב מים קרים על נפש עייפה * משלי כ"ה :

מסכת מועד קטן

פרק א משקין בית השלחין * ארץ עיפה ונמאה למים תרגום עיף ויגע * משלהי ולאי : משקין במועד * דדבר האבד מותר במועד וסדה בית השלחין משעה שמתחיל להשקותה אם אינו משקה אותה תדיר מיד כאבד כדתנן בסוף מתניתין זרעים שלא שמו לפני המועד לא יסקם במועד דלא פסדי * אבל שמו לפני המועד יסקם במועד ודוקא סדה לכן של תבואה שהיא שלחין משקין במועד אבל סדה שלחין של אילן לא שרי במועד דלא פסדי ובשביעית שרי להשקות * בין סדה בית השלחין בין סדה בית הכנעל ובית השלחין * משום מועד שינא

מסכת מועד קטן

פרק א משקין בית השלחין * ארץ עיפה ונמאה למים תרגום עיף ויגע * משלהי ולאי : משקין במועד * דדבר האבד מותר במועד וסדה בית השלחין משעה שמתחיל להשקותה אם אינו משקה אותה תדיר מיד כאבד כדתנן בסוף מתניתין זרעים שלא שמו לפני המועד לא יסקם במועד דלא פסדי * אבל שמו לפני המועד יסקם במועד ודוקא סדה לכן של תבואה שהיא שלחין משקין במועד אבל סדה שלחין של אילן לא שרי במועד דלא פסדי ובשביעית שרי להשקות * בין סדה בית השלחין בין סדה בית הכנעל ובית השלחין * משום מועד שינא

השביעי עזרת לה' אלהיך מה שביעי עוצר בעשיית מלאכה אף ששה עוצרים בעשיית מלאכה אי מה שביעי עוצר בכל מלאכה * אף ששה עוצרין בכל מלאכה ת"ל השביעי שביעי אסור בכל מלאכה ואין ששה אסורים בכל מלאכה * הא לא חסרן הכתוב * אלא לחכמים לומר לך חיוז מלאכה אסורה בחש"מ ואיזה מותרת * רש"י * ורי"ף ורמב"ם והרא"ש והטור פה אחד [הסכימו] דאינה אלא אסומכתא * ואין לאסור מלאכה בחש"מ עקר מן התורה * והב"י כתב שג"ל מואת הברייתא שיש לאסור מלאכה בחולו של מועד עקר מן התורה והכתוב מסרה לחכמים לאסור ולהתיר כפי שיהא נראה להם * וכמ"ס בשם הר"ן לענין אסור ית"כ בר מאכילה ושתייה ברי"ח דיומא ולדבריו נר"י לומר דתרתני שמעיק תהך קרא דהא דרשינן נמי מיעיה דאכילת מנא חוץ מלילה הראשונה רשות ולא חובה כמ"ס במשנה ר' ע"ב דסוכה כו' * וכ"כ התוס' בדף ר"ע"ב בשם רש"י ומשום דבירושל' ובשביעית כתב הר"ב דבשביעית שרי להשקות בין סדה בית הכנעל כו' * וכ"כ התוס' בדף ר"ע"ב בשם רש"י ומשום דבירושל' מוקים למתני' דפס"ב דבשביעית כמתני' ג' דלקמן * והתם פירש לה רש"י וכן הר"ב בשדה הכנעל ש"מ דהביא מתני' נמי דבעל איירי ור' שמעון מתיר שם וכן הלכה כמו שאכתוב שם בס"ד * והטעם דבשביעית שרי יותר מחה"מ משום טעם הירושלמי שאעתיק לקמן בדה"א אב"ל אין כו' * וכ"כ בכ"מ פ"א מהלכו' שמטה דמהביא עמא אחינן אב"ל הרמב"ם נראה שאינו סובר כרש"י והר"ב אלא דבית הכנעל נמי אסור בשביעית והביא דפס"ב דבשביעית כתב בהדי' דשרייה משום האילנות שלא יפסדו וכן מוקים למתני' שלישי דלקמן מדמי לה בירושלמי כמו שאכתוב שם בס"ד ופשיטא דמסני' דהכא משמע ודאי דבשביעית נמי לא שרי אלא שלחין * וכן העתיק הרמב"ם :

א מה"י פי"ז
הס"ס וע"פ
סה"ש ע"פ
שופ"ע א"ת סי'
תקנו פ"ט

שיצא בתחלה • כתב הר"ב ואין חוששין בו שמה יפלו
גדותיו עיין לקמן במשנה דלקי"ן ד"ה ומתקנים
את המקולקלות ומ"ה הר"ב ואיכא טרחא כלומר שאפילו דבר
האבד לא התירו כשיש טרחא • בין מומעין שלא יצא בתחלה

שיצא בתחלה • שיצא עכשיו מתחלה ואין חוששין האיל וחדש
הוא שמה יפלו גדותיו ואתי לתקן במועד ואיכא טרחא • שלא
יצא בתחלה • שהוא יסן • אבל לא חמי גשמים • גזירה משום
מי קילון הם מים של בור עמוק וכו' מי גשמים מכונסים דבי'
איכ' טרחא יתירה לדלות עוגיות

שיצא בתחלה • בין מומעין שלא יצא
בתחלה אבל אין משקין לאממי הגשמים
ולא ממי הקילון ואין עושין עוגיות לגפני'
ב ר' אליעזר בן עזריה אומר • אין עושין
את האמה בתחלה במועד • ובשביעית •
וחכמים אומרים עושין את האמה בתחלה
בשביעית ומתקנין את המקולקלות
במועד ומתקנין את קילקולי המים
שברשות הרבים וחוטטין אותן ומתקנין
את הדרכים ואת הרחובות ואת מקות
המים ועושין

חריצים שעושים בעקרי הזיתים
ובעקרי הגפנים כדי שיתמלאו
מים • ב האמה • חריצי שעושי'
בקרקע שבהן המים הולכים
סביב הסדה ומסדה לשדה •
קרויין אמה לפי שכן רוחא אמה
ברום אמה • בתחלה • אם לא
היתה מעולם אין עושין אותה
בתחלה במועד משום טרחא •
ובשביעית מפני שגראה כחופר
בקרקע בשביעית • ומתקנים
את המקולקלות • אם נפל לתוכה
עפר ואינה מקלחת • מתקנים
אותה אבל אין עושים אותה

בתחלה במועד והלכה כחכמים • ומתקנים קילקולי המים ימים
המכונסים בגומות לשתות מהן • וחוטטין • מתקנין ומוליאין
מתוקן צרורות וקסמין ועפרורות שגפיל בהן • ומזיינין

ממי הקילון • כיון דמי גשמים לא נאסרו אלא משום גזירה
דמי הקילון הלכך שפיר נקטיה אהר מי גשמים הר"ן • ומ"ה
פר"ב דאיכא טרחא יתירה לדלות ומלשון קולתא שהוא תרגו
בדה על שמה נקראת קילון הר"ן • ואין עושין עוגיות כו'

מדרישא דהך אבל משקין בו לא קאי אשביעית דכ סופא נמי לא קאי אשביעית וכ"פ הרמב"ם בפרק א' מהלכות שמטה וטעמא
כדלעיל • עוגיות פי' הר"ב חריצים ומסיים הר"ן כדי שיתעכבו סם המים מלשון הלהן תעגה [רות א' י"ג] שהוא לשון עכוב
ע"כ • ומ"ה רש"י ורמב"ם שהוא מלשון עג עוגה דמשנה ח' פרק ב' דתענית היינו הך ששפירוש רש"י בפי' רות תעגה לשון אסור
כלא כמו עג עוגה וכו' והערוד כתב שחרגו מערוגו מטעה (יחזק' יו') עוגיות כ"כ בערך ד"ד • לגפנים לשון הר"ב בעקרי
הזיתים • ובעקרי הגפנים לישנא דברייתא בגמרא ובאתריה דתנא דמתני' שכימי גפנים ולא זיתים וכדאשכחן נמי בגמרא •
רב יודה שרי לבי בריתא למעבד בנכי (שהוא ארמית לעוגיות כדאיתא התם) לכרמיהן • ולא קאמר נמי לזיתיהון אלא משו'
דלא הו' להו אלא כרמים ולא זיתים וכיוצא בזה פירשו התו' ספ"ג דשבת דף מ"ז ובפ"ג דהגיגה דף כ"ה דנגליל שכיח שמן יותר
מיון • ב ובשביעית כתב הר"ב מפני שגראה כחופר קרקע בשביעית • לישנא דגמ' שגראה כעודר עיין משנה ב' פרק ב'
דשביעית • וחכמים אומרים עושין כו' בשביעית • דכל שגראה כחופר לא הו' כיון דמשליך את העפר למרחוק • והעודר
מניחו במקומו כך כתב הר"ן והכי איתא בגמ' • בביעיהו דאמוראי דפליגי • בטעמא דר' אלעזר דלמאן דאמר מפני שמשכיר
אגפיה לזריעה דלכבי לא קאמר מפני שגראה כעודר • דמייירי דשדי לאבראי וכו' ולפי שהרמב"ם בפ"א מה' שמטה לא התנה שיהא
משליך למרחוק משמע דסבר ליה דלרבנן בכל ענין שרי וכדמסיים ויהיב טעמא שהתירו כל אלה שאם לא יסקה • תעשה הארץ
מליחה וימות כל עץ שבה • ומתקנין את המקולקלות • סיומא דמלתייהו דרבנן הו' והיינו דכתב הר"ב אבל אין עושין כו'
ומה שכתב הר"ב אם נפל לתוכה עפר כו' ולא דמי למעין שיצא בתחלה כדלעיל • שיפלו גדותיו ואתי לתקן דתיקוה דהתם
עשיה בתחלה היא כדקתני שיצא בתחלה • ומתקנין את קילקולי המים שברשות הרבים • אפי' אין רבים צריכים להם
כדאיתא בגמרא וטעמא כדכתב הר"ן והרא"ש בשם הרא"ב לפי שגרכי רבים אינם נגמרים אלא בשעת הבטלה משום דדמי
לקדירה דבי שותפי ובשעה שהם בטלים מתחברים כולם ועושים ואם לא יעשו אז לא יעשו לעולם • ומסיק דכי החירו במלחמה
הדיוט וכת"ש לקמן ונראה לי דהיינו דתנן ומוטטין אותן ופרושי קמפרש דהא דאמרן ומתקנין • היינו חוטטין שהוא מלאכת
הדיוט דאלת"ה לישנא יתירה הוא דולאי דמטיטה בכלל מתקנין הוה • ורמיה לדברי שהרמב"ם וכן העור לא כתבו המטיטה
בקילקולי המים שבר"ה • ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות כו' • בריש שקלים תנן דבט"ו באדר מתקנים כו' • ושם
מפורש ול"ק כיון דכבר תקנוה למה • להו תו לתקן בח"ה דבירושלמי הקשוה על ומזיינין את הקברות • ופירו' שירד
שטף של גשמים ושטפו ונראה דעל הראשונים ל"ק להו ולא מידי לפי דמלתא דפשיטא הו' דהקלוקלים מזיינין בדרכים וכו' • ואין
התקן מועיל בהן אלא לפי שעה • אבל כיון קברות אין סכרא שיתקלקל אלא כדמשני שירד שטף כו' • ועושין

אם ספ"ג
ע"פ"ה ח"ה
יו טו"ע ס"ה
ספ"ה
גמ"פ"ה ח"ה
סמט"ה ח"ה
ד' שו"פ"ה ח"ה
יו טו"ע ס"ה
ספ"ה
ד' שו"פ"ה ח"ה
סמט"ה ח"ה
ד' שו"פ"ה ח"ה
יו טו"ע ס"ה

ועושין

ומציינין עושין ציונין על הקברות * שהיו מנחין סיד ושופכין על הקבר * והוא סימן להולכי דרכים * שלא יעברו במקום טומאה : ויוצאין * שומי ב"ד במועד * לעיין השדות שזרעו כלאים לעקור אותם * לפי שנוטלין שכר על כך * מתרומת הלשכה * ובימי המועד נשכרים

ועושין כל צורכי הרבים * ומציינין את הקברות ויוצאין אף על הכלאים : רבי אליעזר בן יעקב אומר * מושבים את המים מאילן לאילן * ובלבד שלא ישקה את כל השדה * זרעים שלא שנתו לפני המועד * לא ישקם במועד * וחכמים בתירין בזה ובוה :

ד צדין

ועושין כל צורכי הרבים * מפרש בגמ' לאתויי חסירות בורות שיחין ומערות * כשרבים זריכים להם עתה * אבל שלא לצורך המועד לא התירו מפני שהן מלאכת אומן * ואינו יכול לשנות בהן ואם ישנה בהם יפסוד * הרא"ש

א מ"ה ע"פ ס"ט
יש ה"א
ב : מ"ה ע"פ
ס"ט ט"ז ע"פ
ג מ"ה ע"פ ס"ט

בשם הראב"ד * והא דמפרש הר"ב ברפ"ק דשקלים כגון דיני ממונות וכו' וה"ל מפרש הכא בירושלמי * וכן פסק הרמב"ם בפ"ז מהלכות י"ט * ומיהו קצת קשיא בעיני דדיקא דמתני' דאמ' רב אשי בגמ' דכל לאתויי חסירי משום דכולהו דתניא יוצאין לקוץ את הדרכים כו' בכלל ומתקנים את הדרכי' הן דבהדיא

תנן לה ואי איתא לההוא דירושלמי לא דייק ולא מירי * דלמא לאתויי הנהו הוא דאתא ומיהו בלאו הכי * הא תניא בריש פ"ג דף י"ד ע"ב דנין דיני נפשות ודיני מכות ודיני ממונות * ואיכ'

למימר דלאתויי הך אתא אלא מאי אית לך למימר * דס"ל לרב אשי דליכא לאתויי הדין דנין דנין דכל צרכי הרבים * משום דליתניהו דומיא דאיך פרטי דתנין בהדיא ה"ה הוא פירושא דירושלמי * לא ס"ל לרב אשי לפרושי בכל צרכי הרבים * משום דליתניהו דכותייהו דאיך דתנין שהם תיקונים בקרקע : ויוצאין אף על הכלאים * בגמרא רמי והתנן באחד באדר וכו' (בריש שקלים) ופלוג בשינויי ומד שינויא כאן בבביר כאן באפיל * וכתבו הרמב"ם בסוף פ"ג דכלאים וטעמו דירושלמי איתא להך אוקמתאזוהא דקתני אף * דהכי תנן בריש שקלים והתם שפיר קתני אף * ומ"ש הר"ב דטעמא דיוצאין לפי שנוטלין שכר על כך מתרומת הלשכה * וכתבו התוספת ולא הוי מעילה דלכ ב"ד מתנה עליהן כדאשכחן וכו' ע"כ * ועיין בפירוש הר"ב משנה פ"ד דשקלים * ותמיהו שהרמב"ם בפ"ד מהלכות שקלים בכתבו כל הנא מתרומת הלשכה לא כתב להך דהכא : ג מושבין את המים מאילן לאילן * כתב הר"ב דליכא טרחא אבל לא ישקה את כל השדה * ובשדה בית הבעל איירי כו' * דאי בבית השלחין הא תנן לה בריש פרקין דמשקין והיינו כל השדה אבל תימא מה דוחקי לאוקמי בשדה הבעל לוקמיה בשלחין דביה איירינן בריש פרקין ואלו בית הבעל מאן דכר שמיה * ועוד דזרעים שלא שמו כו' הדר מיירי בבית השלחין ולא קשיא מאי לא ישקה כל השדה * דהא כבר פי' הר"ב לעיל דשדה שלחין של אילן לא שרי במועד דלא פסדי ומתני' כהא דייקא * דמשיכה מאילן לאילן הוא דמותר * הא השקאה לא וכן דברי הר"ן בהדיא לחלק בין משיכה להשקאה ועל כרחייהו גס זו היא סברת הר"ב * כיון דהייב טעמא דהמשכה משום דליכא טרחא וא"ל משום דבר"פ בגמ' * אמרינן דלא אסר ראב"י אלא בהרווחה * והיינו בית הבעל ואע"ג דדרך דמיהו אמרינן הכי * מ"מ הרי רש"י אח"כ בפ"י המשנה מפרש ובלבד שלא ישקה כו' שדה בית הבעל ע"כ * דלהר"ב שכתב לעיל דשדה בית השלחין דאילן לא לדידיה הא דאמרן דלא אסר אלא בהרווחה * נפרש בשדה בית השלחין דאילן דלית ביה פסידה אלא הרווחה * אבל רש"י היינו טעמא דמפרש בבעל משום דס"ל איפכא דאילן איכא פסידא * והכי מפרש מושבין מאילן לאילן * דהוי כשדה בית השלחין דפסידא יתירה איכא * וכ"כ התוס' בגמ' דריש פרקין משום דהוי כבית השלחין וכתבו דהא דתני מושבין ולא תני משקין אורחא דמלתא קתני דבעינן זה רגילין להשקות אילנות * ע"כ * וכן יש לפרש דעת הטור שכתב שדה הבעל שיש בה אילנות יכול להתשיך וכו' * ולכולם לא אסרו בית השלחין דאילן כמו שאסר הר"ב * ולהרמב"ם עקר טעם היתר בית השלחין משום האילנות שבה * שכ"כ ריש פ"ו מהלכות י"ט משקין בית השלחין במועד כו' * שאם לא ישקה בית השלחין והוא הארץ הנמאה * יפסדו בו האילנות שבה ומשנתנו דמושכין כו' העתיקה כלשונה וכתב המגיד שמפרש למתניתין כפי' הר"ן גיאות * דמיירי בבית השלחין ואין שם לא ירקות ולא זרעים אלא אילנות בלבד והמשכת המים מאילן לאילן מסתיק להם * ע"כ * וניחא טובא לפירושו דהשתא כולה מתניתין בבית השלחים * כמו זרעים שלא שמו כו' * סוף דבר שדברי הר"ב זריכים תלמוד זו מנינו לו שפירש לעיל בבית השלחין דוקא תבואה ולא דאילן וגראה נמי שחור בו * מדפירש כהאן בשדה בית הבעל : זרעים שלא שמו כו' * בבית השלחין כדכתב הר"ב בריש פרקין וכן פי' בעור ר"ם תקל"ז * ומ"ש הר"ב דלא פסדי נראה סברתו בזה כפירש"י * דמפרש זרעים שלא שמו לפני המועד שלא היו מלומדים לשמות תמיד לפני המועד לא ישקה במועד * דהאילו ולא משקה להו תדיר לפני המועד * לא היו להו פסידא אי לא משקה להו במועד * ודלא כפי' הר"ן לשי' שאין פסידא במועד ואם היה בהם הפסד * כבר הגיע ההפסד להם מערב מועד ואין מותר אלא דבר האבוד במועד שהוה ליה להר"ב לכתוב דלא פסדי במועד ועיין בספ"ק דמענין : וחכמים בתירין בזה ובוה * כתב הר"ב והלכה כראב"י * דסמס מתני' דמשקין בית השלחין לעיל טוהיה * ותמיהו דאי משום הא לא אריא * דהא סמס ואחר כך מחלוקת

דילא X

דלא מן הכלל להלכה כמס' * כדאיתא בפרק החולץ דף
מ"ב ועוד דבגמרא ריש פרקין * דבעיקר לאוקמי למתניתין
לדעיל כרבי אליעזר בן יעקב * דחיון ליה ואף על גב דלפי
האמת י"ל דראב"י נמי ס"ל כמתניתין לדעיל * מ"מ אין ראיה

א"ת דמתניתין לדעיל
כר"ב"י * דמס' ראו לפסוק
כמותו * ומ"מ הרי"ף פסק
כר"ב"י מטעם דשומעתא דרב
יהודה כוותיה אולא וכו' ואחריו
נמשכו הרמב"ם והרא"ש והטור *
וא"ת קשיא הלכתא אהלכתא *
דהכא פסקין כר"ב"י * ובספ"ב
דשביעית מרבינן בעפר לבן *
פסקין דלא כר"ב"י * כבר כתב
בזה הכסף משנה בפ"א מהלכות
שמיטה דדוקא מועד דאריא ביה
רב יהודה ואויל בשיעת ראב"י
מסקין כוותיה אבל בשביעית
דלא אריא ביה רב יהודה הדרין
לכללין דיחיד ורבים הלכה כרבי

ד צדין את האישות * ואת העכברים *
משרה האילן * ומשרה הלבן (גמ' ל"ג שלא)
כדרכו במועד * ובשביעית * וחכמים
אומרים "משרה האילן כדרכו * ומשרה
הלבן שלא כדרכו * ומקריין את הפירצה
במועד * ובשביעית בונה כדרכו * ה"ר רבי
מאיר אומר רואין את הנגעים בתחלה *
להקל אבל לא להחמיר * וחכמים אומרים
לא להקל * ולא להחמיר * ועוד אמר רבי
מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני
ששמחה היא לור' * ויסי אומר אבל הוא לו *
לא

דהא חיבא טעמא לחלק בין שביעית למועד כדאיתא בירושלמי
שהתקתיו לעיל ועיין בפ"ח דערובין משנה י' *
ד האישות סי' הר"ב תגשמת * והיא בריה שאין לה
עינים * ובגמרא דבבבא הכי קרי ליה
דכתיב נפל אשת בל חזו שמש תהלים ג"ח כ"ב * כדרכו פי'
הר"ב חופר גומא ותולה בה מזודה וכ"כ הרמב"ם * ומסיים
הר"ן והגומא אינו אלא כדי שיתקבלו * שמה אישות הרבה *
ואפשר שנותן שם אוכלין כדי שיבואו ויאחזו במזודה *
בשביעית ולשון רש"י אע"ג דמתקן השדה * ולשון הר"ן
דלא גזרינן דלמא מחזי כהרישה * כשאדם
אופר וסותם את חוריהם ע"כ * והתוספת כתבו ד"ל דודאי
צריך למסקל אבנים מתוך שדהו כשמפנה האישות ותנן פרק ג'
דשביעית המסקל שדהו נוטל העליונות כו' וכן גרגר של צרורות כו' ע"כ *
ודקדקתי בהלכות שמיטה להרמב"ם * ולא מצאתי
שהתיקן זו המזנה וזו הוראה דל"ג ובשביעית * ובמקריין כ"ל שהוא גזר משם קיר * ואע"פ שהיה ראוי שיאמר ומקריין *
אבל נשתנה שלא יתערב במלת מקיר שענינו קרירות * כדאמרינן במשנה ב' דבינה מפני שגראה כמקיר * ה"ר רבי מאיר
אומר רואין את הנגעים בתחלה כו' אשילו בתחלה שעדין לא נוקק להסגר דהא מ"מ שמה היא לו כשא"ל א"ל להסגר * ומיהו
בגמרא בטור ש"ע לא פליגי דלא חזי ליה * וכן נראה מלשון רש"י והר"ב דל"ג בתחלה וכן דברייתא ל"ג בתחלה אמנם בלאו הכי
להרמב"ם ליתא להווא סוגיא אליביה * דמתניתין לפי דלאותה סוגיא לרבנן בהסגר ראשון חזי ליה ולא פסק כן בחבורו * כמו
שכתבו המגיד פרק ז' מהלכות יום טוב * והכסף משנה פרק י' מהלכות שומאף צרעת ובירושלמי משמע דגרס ליה * דמיתתי
עלה משנה י' פרק ד' דנגעים בהרת כגרים * ופסחה כגרים וכולד לפסיון מחיה * או שער לבן [והלכה לה האוס] רבי
ע"יבא מטמא וחכמים אומרים תראה בתחלה * זלתרווייהו מוחלט ואמר רבי יוחנן ערב הרגל איכא בינייהו * דלר' עקיבא היא
קדמ' יתא ואין נוקק לו לא להקל ולא להחמיר ולרבנן חורי היא * ואת פוטר מן הראשונה * והיידא היא שלא להחמיר וכו' *
אבל ל"א להחמיר * כתב הר"ב ויצריכנו ללכת חוץ למחנה דאף המוסגר משתלח * כמ"ש במשנה ז' פ"ק דמגילה והא ודאי
דכיון דמטמא נמי כמ"ש שם דגם הוא צער לו * מכל מקום צותא דאנשי עקב צערא הוא ולשון הר"ן כלשון הר"ב *
אבל רש"י והרי"ב"ש סתמו וכתבו גמלא מוטערו במועד * ורממא אחר (דברים ו') ושמת בחגיג' ע"כ * וסבר רבי מאיר
דדאי לשתוק דפכה תליא מלתא * גמ' ועיין משנה' בפ"ג דנגעים * וחכמים אומרים לא להקל וכו' * ס"ל נמי דככהן
תליא מלתא אלא מדרשא דלטהרו או לטמאו * כפיק להו דמכיון שנוקק לראותו * אינו ראוי שישתוק * ועוד אמר רב
מאיר * כלומר ועוד מיקל רבי מאיר וכו' *
קודם

בית השלמים לדעיל כוותיה * ומיהו שדה לחה שהקרקע שלה
כמו טיט מותר להסקותה במועד * אפי' לראב"י דכורעים
ששתו לפני המועד דמו * ד האישות * תגשמת והיא בריה
שאין לה עינים * ומפסדת את השדות * ובשדה הלבן *
שחורשין חורשין אותו לתבואה *
ואין זו אילנות * בשדה האילן
כדרכו דמפסדי טפי * ולהפסד
מרובה חששו * לפיכך חופר גומא
כדרכו ותולה בה מזודה * שלא
כדרכו * כועץ שפוד בקרקע
בחוץ ומנעט אילן ואילן ומאז' *
וכמלאה גומא נעשית מאליה אבל
לא ע"י חפירה והלכה כחכמים *
ובשדה לבן הסמוכה לשדה אילן
חופר כדרכו * שמיאילא משדה
לבן ויחריבו האילנות * ומקריין
את הפרצה * מסדרין את
האבנים זו על זו * כדרך בנין
ואינו טע דבטי ובמרה של גינה
מיירי אבל כותל חצר שגפל *
בונה כדרכו מפני הגנבים * ה' רואין את הנגעים במועד
להקל * שאם טהור הוא אומר לו הכהן טהור אתה ששמחה
היא לו אבל לא להחמיר שאם טמא הוא ישתוק * ולא יטמאנו
ויצריכנו ללכת חוץ למחנה * לא להקל ולא להחמיר * מתוך
שנוקק לראותו אם הוא טהור כדי להקל עליו * הוא נוקק
להחמיר שאם הוא טמא צריך לומר לו טמא אתה * דכתיב
(ויקרא יג) לטהרו או לטמאו * שאין כהן ראוי לשתוק ומוטב
לו שלא יראהו הכהן כלל * מלקט אדם עצמות אביו ואמו
במועד כדי לקברם במקום הגון * ששמחה פיה לו * כשראה
אותם [שקוברן בקברי אבותיו] ואין הלכה כר"מ בשתיין *
לא

דאיתא בפרק החולץ דף
מ"ב ועוד דבגמרא ריש פרקין *
לדעיל כרבי אליעזר בן יעקב *
האמת י"ל דראב"י נמי ס"ל כמתניתין לדעיל *
מ"מ אין ראיה

דאיתא בפרק החולץ דף
מ"ב ועוד דבגמרא ריש פרקין *
לדעיל כרבי אליעזר בן יעקב *
האמת י"ל דראב"י נמי ס"ל כמתניתין לדעיל *
מ"מ אין ראיה

דאיתא בפרק החולץ דף
מ"ב ועוד דבגמרא ריש פרקין *
לדעיל כרבי אליעזר בן יעקב *
האמת י"ל דראב"י נמי ס"ל כמתניתין לדעיל *
מ"מ אין ראיה

קודם

לא יעורר על מתו • לא יביא ספדן • לערער על מתו שמת זה
ימים רבים לחזור על קרובי המת • כדרך שחזור הספדן שזועק
ואומר בואו בכו עמי כל מרי לב ומוי שלבו דוה עליו הולך
ומספיד על קרובו • לא יספידנו • לא ישכור ספדן על מתו

שמת לו באותה שעה • קודם
לרגל שלשים יום • תמיד דאמרי
טעמא בגמרא שדרך בני אדם
לכנוס מעות לזורק הרגל
קודם לרגל שלשים יום • מבי
שמע שדורשים בהלכות הרגל •
ושמא יתן המעות שנגם לזורק
הרגל לספדן וימנע משמחת
הרגל • ואית דאמרי שאין הזנת
משכת מן הלב אלא לאחר ל'
יום אחר הספדו • ו אין מופרין
כוכין וקברות במועד • להקבר
בו מת שימות לאחר המועד •
כוכין במוערה שתחת הקרקע
וקברות בכין • אבל מחנכין •

ש"ס היה ארון מקצרו וז"ל קצרה מאריך ומרחיב בו •
בברכת • של כובסין • מקום מתוקן לכנס בו הנגדים • וליה
ביה טרחא כולי האי • וארון עם המת • בחצר שמת שם מותר
לכנס הנסרים ולעשות לו ארון אבל בחצר אחרת לא • שלא
יאמרו ומלאכה אחרת הוא עושה ולא שנו אלא באדם שאינו
מפורסם • אבל אדם מפורסם עושין לו ארון ואפי' בשוק •
ולדין שאינו מתי מספר כל אדם הוי מפורסם • ר"י אוסר •
להביא עניים לעשות נסרים בתחלה לזורק הארון אלא אם כן
מנוסרות קודם יום טוב ואין הלכה כר"י • ז מפני שמחה
יהא לו • ואין מערבים שמחה אחרת בשמחת הרגל דכתיב
(דברים י) ושמחת בחגיך בחגיך ולא באשתך • אבל מחזור
הוא את גרושתו דאינה שמחה כ"כ • אלא באשה חדשה שלא
יתה לו מנולם • ועושה אשה תכשיטה • כגון לתת כחול
בעיניה ולהשוות שער ראשה שלא יתפור • ומעברת נבע
ארום על פניה ומעברת סכין על פניה של משה • וכן כל
כיוצא בזה • שניווול הוא לה צער הוא לה ואין הלכה כר"י •
ח ההדיוט

קודם לרגל שלשים יום • כתב הר"ב תמיד ור"ל בין לערער
בין לספוד • וכת"ש רש"י אחרוניה קאי ויותר כ"ל
שתיבת תמיד כ"ל אית • ו אבל מחנכים את הכוכין
במועד • ואע"פ שאין לרבינו להם עכשיו • עשהום כזכרו
רבים • רבים שמו ורבים ישמו •

"לא יעורר אדם על מתו • ולא יספידנו •
קודם לרגל שלשים יום • ו אין דאמרי
כוכין וקברות במועד • אבל מחנכים את
הכוכין במועד • ועושין גברבת במועד •
וארון עם המת בחצר • ר' יהודה איסר •
אלא אם כן יש עמו נסרים • ז אין גושאין
נשים במועד לא בתולות • ולא אלמנות •
ולא מיבמין • מפני ששמחה היא לו • אבל
מחזיר הוא את גרושתו • ועושה אשה
תכשיטה במועד • ר' יהודה אומר לא תסור
מפני שניווול הוא לה • ח ההדיוט

והריהו כתיבת צורות שיחין
ומערוות • שאין לרבינו להם
עכשיו שהתירו בהן לסופן •
דהיינו חגיגה אבל לא תחלתם
דהיינו חפירה כל שאין לר"ך
להם עכשיו • הר"ש ור"ן בשם
הרמב"ם • ושם כוך ארמית דתרי
כלה דכתיבי בציוב • מתורגמין
כוך • וסיפא דנקיט כוכין • ה"ה
לקבר • והרמב"ם לא העתיק
ברישא וסיפא אלא קבר •
גברבת כתב הר"ב של
כובסין וכן פירש"י •

וכדעתן לה ברפ"ב דבבא
בתרא וכתב הר"ן לפי שיש בה צורך לחול המועד • כדתן וז'ו
מכנסין במועד ואידי דאיידי דאיידי דאיידי דאיידי דאיידי • תנא הא •
וארון עם המת בחצר • כתב הר"ב אבל בחצר אחרת לא •
שלא יאמרו ומלאכה אחרת הוא עושה • לפי שאין
דרך לעשות ארוכות לרוב מתים הר"ן ולפי שהוא עם המת
הלך מתני' אינה דמויה מהיהא דכל דבר שארונא חתי' מפני
מראית עין אפילו בחברי חדרים אסור • כת"ש הר"ב •
במשנה ד' פרק כ"ב דשבת דכיון שעושה עם המת בחצר •
ליכא למישט למראית עין שהכל רואין שלזורק המת עוש' אותו
כ"כ הר"ן שם והאר"ך יותר ואין כאן מקומו • אלא אם כן
יש עמו נסרים • טעורח גדול לעשות במועד רש"י בגמרא •
ז מפני שמחה היא לו • לשון הר"ב ואין מערבין שמחה
אחרת בשמחת הרגל • דכתיב ושמחת בחגך •
ולא באשתך ולשון אין מערבין • לא נישא לפוס כך דהל"ל
אין עושין שמחה אחרת ברב • דהא קרא הכי משמע בחגיך
ולא באשתך • ובגמרא נמי הכי איתא דלדרשא דשמחת בחגיך
משום דמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו • ולמ"ד
טעמא משו' דאין מערבין כו' דריש ליה מקרא אחריתי מדכתיב
א"כ מכדי קרא י"ד ימים קאמר שבעת ימים ושבעת ימים למה לי • אלא
לאשמעינן דהני לחוד והני לחוד דאפילו כי אתרמי •
ועיין משנה ד' פ"ק דהגיגה והרמב"ם בפ"ו מהלכות י"ט • כתב טעמא מפני
שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו • ובפ"ו
מהלכות אישות כתב לפי שאין מערבין שמחה בשמחה והביא דרשא
אחרת שנאמר (בראשית כג) מלא שבוע זאת ונתנה לך גם
את זאת והוא בירושלמי ולפי שהיא פשוט יותר מדרשא דבגמרא
נסיב לה והיא דאין מערבין כו' • כתבו התוספות וטעם נראה
קצת • דכמו שאין עושין מצוה חציבת דבעיא טיהא לבו • פניו למצוה
אחת ולא יפכה עצמו הימנה וכן שמחה בשמחה יהיה לבו
פניו בשמחה • ועושה אשה תכשיטה כתב הר"ב כגון לתת סכין על
פניה של משה כדי להעבי' שער של מטה רש"י •
לא תסור • ענינו מפורסם במשנה ד' פ"ח דשבת • שניווול הוא לה
לשון הר"ב צער הוא לה כלומר שמנטערת על הגוול
שבו היא מתנוולת • ולשון רש"י שנגא' הוא לה וגוול בסיד ומנטערת
בסיד ומה שכתב ואין הלכה כר"י • וכ"כ הרמב"ם •
ח ההדיוט

אין עושין שמחה אחרת ברב • דהא קרא הכי משמע בחגיך • ולא באשתך • ובגמרא נמי הכי איתא דלדרשא דשמחת בחגיך • משום דמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו • ולמ"ד טעמא משו' דאין מערבין כו' דריש ליה מקרא אחריתי מדכתיב

א"כ מכדי קרא י"ד ימים קאמר שבעת ימים ושבעת ימים למה לי • אלא לאשמעינן דהני לחוד והני לחוד דאפילו כי אתרמי • ועיין משנה ד' פ"ק דהגיגה והרמב"ם בפ"ו מהלכות י"ט • כתב טעמא מפני שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו • ובפ"ו מהלכות אישות כתב לפי שאין מערבין שמחה בשמחה והביא דרשא אחרת שנאמר (בראשית כג) מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת והוא בירושלמי ולפי שהיא פשוט יותר מדרשא דבגמרא נסיב לה והיא דאין מערבין כו' • כתבו התוספות וטעם נראה קצת • דכמו שאין עושין מצוה חציבת דבעיא טיהא לבו • פניו למצוה אחת ולא יפכה עצמו הימנה וכן שמחה בשמחה יהיה לבו פניו בשמחה • ועושה אשה תכשיטה כתב הר"ב כגון לתת סכין על פניה של משה כדי להעבי' שער של מטה רש"י • לא תסור • ענינו מפורסם במשנה ד' פ"ח דשבת • שניווול הוא לה לשון הר"ב צער הוא לה כלומר שמנטערת על הגוול שבו היא מתנוולת • ולשון רש"י שנגא' הוא לה וגוול בסיד ומנטערת בסיד ומה שכתב ואין הלכה כר"י • וכ"כ הרמב"ם • ח ההדיוט

ח ההדיוט תופר כדרכו • לזורך האוועל • דבחסס למה יתירו אפילו על ידי שינוי • תוספת :
ומסרגין בלורך לה במועד • טור סימן תקמ"א • ומלת מסרגין במשנה ד' ס"ח דלהלות מפורשת :

אב חיי"ט
פתי"ס פ"ט
ג' חיי"ט פ"ט
ס"ט ע"ג
ד' חיי"ט
ט' חיי"ט פ"ט
ה' חיי"ט פ"ט
ו' חיי"ט פ"ט
ז' חיי"ט פ"ט
ח' חיי"ט פ"ט
ט' חיי"ט פ"ט
י' חיי"ט פ"ט
יא' חיי"ט פ"ט
יב' חיי"ט פ"ט
יג' חיי"ט פ"ט
יד' חיי"ט פ"ט
טו' חיי"ט פ"ט
טז' חיי"ט פ"ט
יז' חיי"ט פ"ט
יח' חיי"ט פ"ט
יט' חיי"ט פ"ט
כ' חיי"ט פ"ט

ח ההדיוט תופר כדרכו והואמן מכליב ומסרגין את המטות • ר' יוסי אומר אף ממתחין : **ט** מעמידן תנור וכירים ורחים במועד ר' יהודה אומר אין מכבשין את הרחים בתחלה : י' עושין מעקה לגג ולמרפסת • מעשה הדיוט • אבל לא מעש' אומין שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים • "הציר" • והציעור והקורה והמנעול והמפת' שגשברו • מתקנן במועד • ובלבד שלא יבין מלאכתו במועד • וכל כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשין :

פרק בבי "שהפך את זיתיו" וארעו אבל • או אונס • או שהטקוהו פועלי • טוען קורה ראשונה ומניחה לאחור המועד • דבריר' דהורה' יוסי אומר • זולף

רבי יוסי אומר אף ממתחין • כנהגי' בספרים וכן הוא • בפי' הרמב"ם • אבל במשנה שבגמ' לא גרסינן אף :
ש מעמידן תנור וכירים ורחים • לשון הר"ב • צוין ומושיבין ומתקנן כו' • לשון הרמב"ם • כלומר צוין על חרס של התנור והכירה • הטפילה שלה • ע"כ • וענין טפילה בפ"ה דכלים ולשון הר"ב ש מעמידן היינו שמתקנן אותן יפה על עמודו • כדי להשתמש בהם ע"כ • והר"ב מפרש לשינה דלענין הדין שניהם אמת • ופי' תנור וכירים בפרק ג' דשבת : אין תכבשין • פירש הר"ב מתקנן כו' • וכל שהוא מלה ארמית תן במסילה נעלה • (במדרבב) שטרגומן באורח כבישא ניסק • בתחלה פירו' חדשה אבל ישנה וגבשין הרא"ש :

• בועשה הדיוט • כמו שקדם וכתו (במשנה ד') שיתן האבנים זו על גב זו בלא טיט הרמב"ם :
ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל • פי' הר"ב מעגלה עץ עגול כו' ובגמרא' השתא במעגילה אמת שרי ביד וברגל מבעיא • ה"ק ומעגלין אותן כעין מעגלה ביד וברגל פירש' ולא מעגלה ממש אלא כעין מעגלה ביד וברגל • וכן כתבו כל הפוסקים : מתקנן במועד • מסקינן בגמ' כרבי יוסי דפרק דלקמן ולכן מתקנו כדרכו בין בשל עץ בין בשל ברזל וכתב הרמב"ם ס"ח מהלכות י"ט שזה הפסד גדול הוא • שאם יניח הפתח פתוח ודלתות שבורות ונמצא מאכד כל מה שבית • ע"כ • ועיין לעיל משנה ד' ותו בגמרא דמתני' דהכא' דלא כהיה דסוף פרק בתרא דמעשר שני • דיוחנן כ"ג ביטל מכה בפטיש בדבר האכד אלא היה כרבי יהודה • בה פלוגתא דרבי יוסי • ובל כבשין כו' דאי אין יכול לאוכלן לא דכוש אסור והרמב"ם יהיב טעמא בפרק כ"ב מהלכות שבת • משום שהוא כחבשל ולרש"י והר"ב דמשנה ב' פרק ו"ד דשבת • כל שהוא משום מעבד עיין מ"ש ס"ח בס"ד :

פרק ובמניחה לאחר המועד • כתב הר"ב ומהכא שמעינן דדברים המותרים במועד • כלומר דפתח באבל • ולא פירש אס' יכול לטעון קורה ראשונה בימי אבל • אלא מילי דמועד קא פירש' דאס' אירע לו אונס קרי' המועד דטוען קורה ראשונה כו' גמרא :

ה ההדיוט תופר כדרכו • הדיוט מקרי כל שאינו יודע לכוין שפה לבגד שפאה שזה ומכוונת בו אלא מעקס לכוין ולכאף • ועושהו רחב במקום זה • וקצר במקום אחר • מכליב • עושף פטירות כעין שיני הכלב • שאינו שוין זו כנגד זו • אלא אחת למעלה ואחת למטה • מסרגין אותן המטות' אורגין אותן בהבלין שתי וערב • ממתחין אס' היה ארוב זה ימים רבים ורפו הבבליים • ממתחין • אבל לא מסרגין • ואין הלכה כר' יוסי • ט מעמידן • צוין ומושיבין ומתקנים תנור • שצריך לו במועד ולפי שתנורים שלהם מטלטלין היו ממקום למקו' להבי' תני מעמידין • אין מכבשין מתקרו וצוין בפטיש על הרחים כשהן חלקים יותר מודאי • ואין טוחכות יפה • ואין הלכה כרבי יהודה : • ולמרפסת' הלך שלפני עליה שבני העלי הולכין בו ויורדים דרך סולם לחצר : ופסין את הסדקין • גבות שאינן משופעין • טוחין אותן בפטיש • וכשיש סדקים בטחיית הפטיש • הדלף יורד בבית ואיכא פסידא • שפין טחין : מעגלה • עץ עגול שבו מחליקין הגבות : במחלצים • כלו אומנות של ברזל רחבה כעיו קף • ולה בית יד • הציר • רגל הדלת הסובבת בתוך חור האסקופה הפתוחה של כתח : צינור • החור שבאסקופה : והקורה' קורת הבית ממש • שנשברו אפי' קודם י"ט • ובלבד שלא יכין מלאכתו במועד שלא יאמר אמתין עד המועד • שאין לי מלאכה אחרת • ואעשה את זאת • ככשים • כגון דגים וירקאי' וכיוצא בהן שכובשין במלח וחומץ : שיכול לאכלן במועד • שיהו ככבשין מהר • וראויין לאכול מיד :

פרק בבי שהפך • דרך בני אדם שמהפכין הזיתים בתוך המעטן שהם צבורים בו כשדונים להכניסם לבית הבד ואי לא מסיק להו לבד לעחון לאחר שהפסד פסדי • שלא וארעו אבל • שאסור במלאכה : או שהטעוהו פועלים • שלא באו למלאכתו והגיע המועד • טוען על הזיתים קורה של בית הבד פעם ראשון ומכביד כדי שיוצו קצת ולא יפסידו אבל לא בפעם שניה משום דתו לא פסדי ומהכא' שמעינן דדברים המותרים במועד אס' • לאכל לעשותם בידו בימי אבלו מדקתני וארעו אבל ומחמי' האכל עכב עד המועד טוען קורה' ראשונה במועד אבל

אסור לאכל לעשותן בידו בימי אבלו מדקתני וארעו אבל כדי • אלא מילי דמועד קא פירש' דאס' אירע לו אונס קרי' חלף

אבל בימי אבלו היה אסור לטעון בידו אפילו קורה ראשונה
אבל אחרים טועים לו : זולף * שופך הזיתים ע"ג בית
הבד * וכל מידי דשפך קרוי זולף : וגומר * שחיטתם
ועגורם בבית הבד : וגף * סותם פי החצות * והלכה
כרבי יוסי : ב בתוך הכור *
חפירה שחתת הגת מוסיידת
בסוד לקבל היין * למודים *
כסרים של עץ כלומר מכסה
אותו שם בנסרים שלא יחמוץ
ולא ישלהו מן הכור * והלכה
כרבי יוסי : ג ושולה פשתנו *
כל מה שמעלת מן המים קרוי
שולה : אס כוונתו מלאכתו במועד
יאבדו * ב"ד מאבדים אותו ממון
ועוסי אותו הפקר : ד לא לצורך
המועד * שהקונה צריך להם
במועד * בתים ליטב בהם *
עבדים לשמשו * בהמה לשחיטה :
או לצורך המוכר * שצריך למעו'
להוציאן לצורך י"ט : אין מפנין *
כלים או תבואה : מבית זה *
לבית אחר * רקוק ממנו מפני
הטורח : אבל מפנה לחצרו * לבית אחר שבאותו חצר דלנעה
הוי אבל מבית לבית דרך ר"ה לא :

זולף * וגומר * וגף כדרבו : ב זכין מי
שהיה יינו בתוך הכור ואירעו אבל או אונס
או שהטעוהו (גמ וירורוי"ף ל"ג פועלים) *
זולף וגומר * וגף כדרבו דברי רבי יוסי *
דבי יהודה אומר עושה לו לימודים בשביל
שלא יחמוץ : ג מכנים אדם פירותיו מפני
הגנבים וישולה פשתנאמן המשרה בשביל
שלא תאבד ובלבד שלא יכוין את
מלאכתו במועד וכולן אם כיוונו מלאכתן
במועד יאבדו : ד אין לוקחין בתים * או
עבדים ובהמה אלא לצורך המועד * או
לצורך המוכר שאין לו מה יאכל * אין
מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא לחצרו *
אין

מועד ושמה חדש מתקלקל :
בוכן מי שהיה יינו וכו' וזריכי
דאי אשמעי' קמיתא * משום
בהיה קאמר ר' יוסי משום
דמשחא (יקיר) ואיכא פסידא
יתירה אבל חמרא דלא נפיש
פסידא אימא מודי לר' יהודה ואי
אשמועינן בתריתא * בהיה
קאמר רבי יהודה וכו' גמחא *
זולף כלומר מריק אותו
בחצות רש"י :
ג ובלבד שלא יכוין מלאכתו
במועד * שיטלו
פנאי בשאר ימות השנה והוא
משהה במועד רש"י :

יאבדו פי הר"ב ב"ד מאבדין
אותו ממון * ועושים
אותו הפקר וכן פירש הרמב"ם *
וקשיא דמגלן להפקיר דלישנא דיאבדו לא משמע * אלא יהא
מונח בלא מלאכה ויאבד * ונפקא מינה דאולי לא תאבד בלא
מלאכה ויעשם לאחר המועד ולשון רש"י יאבדו שאבדו להנות
שהגאונים מפרשים מניהין אותה
ז"ל כתב שמואל בהפך להגאונים
קאסינן ליה לגמרי אלא שלא יחטוט על אותו
מ"מ כתב שכדברי הרמב"ם עקר אבל הטור סימן
תקל"ח כתב כדברי הרמ"ך * וכל להביא ראיה לדברי הרמב"ם מהגמ'
דלעיל מהך מתניתין אמרין רבי ינאי ה"ל הוה פרדיסא
דמטא זמניה בחול המועד קטפיה * לשנה שהיה כ"ע לפרדסייהו
בחול המועד אפקריה רבי ינאי לפרדסיה בההוא שהא משום
דע"י היה תקלה דשהו עד לחמ"מ וקטפי * ואי איתא דמדינא
אין להפקיר אלא להניחו ולמונע מלעשות בה מלאכה *
כך להפקירה ולפיכך כיון שעל ידו נעשית תקלה * עשה את
עלמנו דין העובר : ד אין לוקחים בתים ועבדים ובהמה *
אלא לצורך המועד פי' התוס' דרבותא קמ"ל דאפילו בני
דהויין בפרהסיא * שרי לצורך המועד אבל כל שאינו לצורך המועד *
ה"ה אפילו שאר דברים דאסור דהא במשנה דלקמן אסרו למכור
פירות אלא לצורך המועד * וז"ע אי צריך בהאי זנעה כמו
בהיה דפירות כללקמן * ע"כ * והמגיד כתב דשאר דברים
אפילו שאינו צריך להם במועד רשאי הוא לקנותו זנעה * לפי
שמוקח ומזכר אינו אסור דבר תורה אפילו ביום טוב * ולפיכך
במועד כל שהוא צריך לו או להשתכר שמונח בזול * מותר הוא
לקנותו אבל בתים ועבדים ובהמה כיון דאוושי ואוושא מלתא *
לא היתירו לקנות אלא לצורך המועד או לצורך המוכר ושדות
וכרמים דאוושא נמי לא תנא לפי שא"ל בהן לצורך המועד
ולא תנא מה שצריך לעשות בו מלאכה קודם שיהנה ממנו
וש"ן משנה דלקמן : בתים עבדים ובהמה * כן ג' הר"ב
וכן הוא בסדר המשנה בגמרא אבל הר"ף והרא"ש גרסי אבנים
וכן הוא בסדר המשנה שבירושלמי והייז הסם טעמא
לצורך המועד * דאין לא יבנה לא יסתור ובהגהת אשר"י
כתב כן בשם הא"ז : שאין לו מה יאכל * מצינו למימר
דפרושי קא מנדש * ומיהו בגמרא דייק (מהיהא או שאין לו כו'
דמשנה ד' פרק דלקמן) דה"ק א"כ מי שאין לו מה יאכל מותר *
שישכיר עצמו אף על פי שאין המלאכה לצורך המועד
כדי להחיות את נפשו הר"ן : אין מפנין כו' פי' הר"ב
כלים או תבואה שאינו לצורך המועד * שור סימן תקל"ה
וטעמא נראה משום טרחא * ואתי לאמונעי משמחת י"ט :
אבל מפנה לחצרו * כתב הר"ב לבית אחר כו' אבל מבית
לבית דרך רשות הרבים לא והיינו רישא וכבר פירשה *
אלא דלעיל נקט פתח רחוק * כלשון הר"ן במשנה והכא
נקט דרך ר"ה כמו שבארנו הר"ן בגמרא :

אין

אין מביאין כלים מבית האומן * שיחשבו הרואים שכל
 הבית נתנם לתקן אותם במועד * וילאחו שהאומן
 תיקנם במועד הר"ן : ה מוכרי פירות כו' מוכרי צננעה *
 והטעם שכל שאומנתו בכך כל השנה צנו צנעה * אף ע"פ

אביי : מ"י : שהוא לצורך המועד וזה שהזכירו
 ומוכרי המגיד פ"ז מהלכו"ט *
 פירוש צננעה בדרייתא בגמ' *
 אם היה חנותו פתוח לר"ה פותח
 חציו ומכיה חציו נעול * ואם
 פתוח לסטיו פותח כדרכו כו' :
 הצידדן צידי [היה] עובות
 ודגים הר"ן :

בצנעה כתב רש"י שנתא יאמר
 זה לוקח שלא לצורך
 המועד ע"כ * ולפי דבריו קשה
 למה נקטינן אליו * והרמב"ם פ"ו
 מהלכות י"ט כפי מה שפירשו
 המגיד * לא הצריך לעשותן
 בצנעה * אלא האומנים שעושין
 מלאכות לרבים * ופי' צ"י סימן
 הקל"ג * דהטעם מפני שהן
 צריכין לעשו' הרבה בידה ונראה פאלו הן עושין אותה לצורך
 חול : רבי יוסי אומר כו' כתב הרב ואין הלכה כר' יוסי *
 ואין הלכה כר' יהודה הרמב"ם :

פרק ג ואלו

מגלחין כו' * משום דתנא באידך פירקין
 דברים שעושין לצורך המועד * כמו
 מוכרי פירות דנעשים [כדון] * קתני נמי ואלו נעשים שלא
 כדין לצורך המועד * תוס' * ומ"ס הר"ב דטעמא דאמר לגלח
 במועד כו' כפי שלא יכווננו כו' בגמ' * דאי לא הכי * אע"ג
 דגילוח מלאכה היא * היה לנו להתירה לצורך המועד תוס'
 הבא ממדינת הים * כתב הר"ב שלא היה לו פנאי כו' כגון
 שלא בא ליישוב עד חה"מ * או שלא היה לו סכות לגלח
 קודם הרגל * כי כשבא לא היה לו שהות ביום * ביום יוסף
 בשם רבי ירוחם : ובין מי שגשאל כו' * כתב הר"ב אי נמי לא
 מלא פתח בחרטה * וכן לשון רש"י ספ"ב דיבמות *
 וכן עוד לשון הר"ב בסוף פ"ב דנדרים * ושם בגמרא איתא
 פתח בחרטה * ופי' הרא"ש דלא פתח ליה בחרטה לומר לו
 כדו תהיה לך עליך * ולשון הירושלמי ולא מלא פתח לנדרו *
 בגמרא שמא ינאל פתח לנדרו ופירש"י פתח חרטה * לומר אלעתא דהכי לא נדרתי ובריש פ"ט דנדרים * פסק הר"ב דק"ל
 פותחין בחרטה וא"ל למאן לו פתח בשעה שהוא מתחרט מעצמו * וכיון דבחרטה תליא מלתא כי לא נתחרט קודם הרגל *
 גמלא שבמתכוין אינו מגלח קודם הרגל ולהסר * דהא לא שייך ולא מלא וכו' וכ"כ הרא"ש דזה הירושלמי לא ס"ל דבחרטה כגו' *
 וא"כ לא ה"ל להר"ב לכווננו * ומיהו כתב הב"ד דהרי"ף והרמב"ם שלא הביאו הירושלמי * נראה שהם סוברים כיון דגמרא
 דיקן לא פירש כן שהוא סובר דכל שהיה צדעתו להשלים נדרו ונמלך דרגל והתירו לו השיב לונם ע"כ :

אין מביאין כלים מבית האמן * אם חישש
 להם * מפנין לחצר אחרת : ה מחפין
 את הקציעות בקש ר' יהודה אומר * אף
 מעבין מוכרי פירות ככות וכלים * מוכרים
 בצנעה לצורך המועד * הצידדן והדרשושו'
 והגרוסות * עושין בצנעה לצורך המועד *
 רבי יוסי אומר הם החמירו על עצמן ;
 פ"ג **ואלו** * מנלחין במועד * הבא
 ממדינת הים * ומבית
 השביה * והיצא מבית האסורין והמנודה *
 שהתירו לו חכמים * ובן מי שגשאל לחכם
 והותר והאיר והמצורע גמורו ל"ג העולה
 מטובאיתו למחרתו : **בואלו**

לסחורה או לדבר הצריך
 בעלמא אסור : והיולא מבית האסורין * ואפילו הכוס ביד
 ישראל שהיה מטחו לגלח * לפי שהיה בצער * ומנודה שהתירו
 לו נדויו במועד * וקודם המועד לא היה יכול לגלח * דמנודה
 אסור בתספורת : ומי שנדר שלא לגלח * ולא מלא חכם שיתיר
 לו נדרו קודם המועד אי נמי לא חלצא פתח בחרטה לא במו' :
 והנזיר * שהשלים נזירתו במועד : ה"ג והמזורע העולה
 מטובאיתו לטהרתו * אם חל שביעי שלו במועד * מותר
 בתספורת דכתב (ו קרא יד) ביום השביעי יגלח את כל שערו
 וגלוח דנתק לא חשיב * שאינו אלא דבר מועט שמגלח סביב
 הנתף * וטעמא דאסור לכל אדם לגלח במועד * חוץ מאלו
 השנויים במשנה כדי שלא יכווננו לגלח בתוך המועד * אדם
 בטלים בו ממלאכה * ויבא יום טוב ראשון של רגל כשהם
 מנוולים * והיינו טעמא נמי דאסרו הכבוס במועד :

ובפ"ה דכתובות דף ס"א אמתני' המדיר אשתו משאיש האטה
 לומר אלעתא דהכי לא נדרתי ובריש פ"ט דנדרים * פסק הר"ב דק"ל
 וכיון דבחרטה תליא מלתא כי לא נתחרט קודם הרגל *
 דהא לא שייך ולא מלא וכו' וכ"כ הרא"ש דזה הירושלמי לא ס"ל דבחרטה כגו' *
 ומיהו כתב הב"ד דהרי"ף והרמב"ם שלא הביאו הירושלמי * נראה שהם סוברים כיון דגמרא
 דיקן לא פירש כן שהוא סובר דכל שהיה צדעתו להשלים נדרו ונמלך דרגל והתירו לו השיב לונם ע"כ :

אין מביאין כלים מבית האומן * וה"מ כלים שאין לצורך
 המועד * אבל כלים שהן לצורך המועד כגון כרים וכסתות
 וכוסות וקיתוניות שרי : ואם חושש להם שמתא ינבנו * מבית
 האומן או אם צריך האומן לשכרו * ואין בעל הכלי חלמינו כי
 ירא שמתא ישא ממנו שכר פעולתו
 פסע שניה : ה מחפין את
 הקציעות * תלמיט שטוחין בשדה
 ליבשן מחפין ומכסין אותן בקש
 מפני הגשמים : הף מעבין *
 שטוחין אותן זו ע"ב זו : ועושים
 אותן כמין כרי * שיכו העליונות
 מגיטות על התחתונות : הדשוש' *
 שדשים וכוחשים חטים לדיוסא :
 הגרוסות * שעושים גריסין של
 פול : הם * האומנין החמירו על
 עצמם * ואין עושין אפי' בצנעה *
 ואין הלכה כרבי יוסי :

פרק ג **ואלו** * מגלחין הבא
 ממדינת הים
 במועד * שלא היה לו פנאי לגלח
 קודם המועד * והוא שפירש
 אבל אם לא פירש אלא לטוול
 אסור בתספורת : ומי שנדר שלא לגלח * ולא מלא חכם שיתיר
 לו נדרו קודם המועד אי נמי לא חלצא פתח בחרטה לא במו' :
 והנזיר * שהשלים נזירתו במועד : ה"ג והמזורע העולה
 מטובאיתו לטהרתו * אם חל שביעי שלו במועד * מותר
 בתספורת דכתב (ו קרא יד) ביום השביעי יגלח את כל שערו
 וגלוח דנתק לא חשיב * שאינו אלא דבר מועט שמגלח סביב
 הנתף * וטעמא דאסור לכל אדם לגלח במועד * חוץ מאלו
 השנויים במשנה כדי שלא יכווננו לגלח בתוך המועד * אדם
 בטלים בו ממלאכה * ויבא יום טוב ראשון של רגל כשהם
 מנוולים * והיינו טעמא נמי דאסרו הכבוס במועד :

ובפ"ה דכתובות דף ס"א אמתני' המדיר אשתו משאיש האטה
 לומר אלעתא דהכי לא נדרתי ובריש פ"ט דנדרים * פסק הר"ב דק"ל
 וכיון דבחרטה תליא מלתא כי לא נתחרט קודם הרגל *
 דהא לא שייך ולא מלא וכו' וכ"כ הרא"ש דזה הירושלמי לא ס"ל דבחרטה כגו' *
 ומיהו כתב הב"ד דהרי"ף והרמב"ם שלא הביאו הירושלמי * נראה שהם סוברים כיון דגמרא
 דיקן לא פירש כן שהוא סובר דכל שהיה צדעתו להשלים נדרו ונמלך דרגל והתירו לו השיב לונם ע"כ :

ובפ"ה דכתובות דף ס"א אמתני' המדיר אשתו משאיש האטה
 לומר אלעתא דהכי לא נדרתי ובריש פ"ט דנדרים * פסק הר"ב דק"ל
 וכיון דבחרטה תליא מלתא כי לא נתחרט קודם הרגל *
 דהא לא שייך ולא מלא וכו' וכ"כ הרא"ש דזה הירושלמי לא ס"ל דבחרטה כגו' *
 ומיהו כתב הב"ד דהרי"ף והרמב"ם שלא הביאו הירושלמי * נראה שהם סוברים כיון דגמרא
 דיקן לא פירש כן שהוא סובר דכל שהיה צדעתו להשלים נדרו ונמלך דרגל והתירו לו השיב לונם ע"כ :

ב ומי שנשאל לחכם • שגדר שלא לכנס בגדיו • וכשאל לחכם במועד והתיר לו נדרו • ומטפחות ידים • שמנגבים בהם ידים • צעפת אכילה • ומטפחות ספרים • כסות סנותנים הספרים למתפרץ בין כתפיו מפני השער • וכשאל

ב והמגודה דק"ל שאסור בתכבוסת • כמו האכל • ר"ן • וכל העולים מטומאה לטהרה • כגון מזורע וטמא מת • שצריכין להחליף בגדיהם • או לכבסן • לכל אלו מותרין במועד • שלא היה אפשר להם לכבס קודם הרגל כ"כ

א ת"י ט"ו ט"ז
ב ת"י ט"ו ט"ז
ג ת"י ט"ו ט"ז
ד ת"י ט"ו ט"ז
ה ת"י ט"ו ט"ז
ו ת"י ט"ו ט"ז
ז ת"י ט"ו ט"ז
ח ת"י ט"ו ט"ז
ט ת"י ט"ו ט"ז
י ת"י ט"ו ט"ז
יא ת"י ט"ו ט"ז
יב ת"י ט"ו ט"ז
יג ת"י ט"ו ט"ז
יד ת"י ט"ו ט"ז
טו ת"י ט"ו ט"ז
טז ת"י ט"ו ט"ז
יז ת"י ט"ו ט"ז
יח ת"י ט"ו ט"ז
יט ת"י ט"ו ט"ז
כ ת"י ט"ו ט"ז

ב ואלו מכבסין במועד • הבא ממדינת הים • ומבית השביה • והיוצא מבית האסורים • והמגודה שהתירו לו חכמים • וכן מי שנשאל לחכם והותר • מטפחות הידים • ומטפחות הספרים • ומטפחות הספג • הובין • והזכות • והגרות • והיולדות • וכל העולין מטמאה לטהרה • הרי אלו מותרין • ושאר בל אדם אסורין • ג ואלו כותבין במועד • קידושי נשים • גיטין • ושוברין • דייתיקי • מתנה • ופרוזבולין • אגרות שום • ואגרות מזון • שטרות חליצה וביאונים • ושטרות בידורין • וגזירות בית דין • ואגרות של רשות • ד אין

לגלח לאו הסננים בתשנה • סקן מותרין לגלח בימעידי זרי לכתבם תמיד • מטפחות הספגין שמנגבין בהן כשיצאין מן המרחץ • וכל העולים מטומאה לטהרה • במועד • מותרים לכבס בגדיהם • זכלי פשתן אפילו של כל אדם • מותר לכבס במועד מפני שהן צריכין כבוס תדיר • ואפילו המכבסים ערב הרגל • מיטנפ' מיד וצריכין כבוס בתוך הרגל • הלכך לא גזרו בהו • ומי שאין לו אלא חלוק אחד אפילו שאינו של פשתן • מותר לכבס במועד • והוא שעווד ערום בשע' כניסתו • עם אזור במתניו בלבד • לכסות בשער ערוה • שזה מוכיח שאין לו אלא החלוק

הר"ן • והב"י סי' תקל"ד כת' בשם המרדכי • להוציא בעל קרי שאירע לו קרי במועד • ולא תווי כמו בעלת הכת' שמתלא' במועד: ג ושוברין כתב הר"ב שאם יאמר הלוה כו' שומעין לו • פי' הב"ד • ומיירר שאבד המלוה שטר טוב • דכתב הר"ן • בכתנה כתב הר"ב • ואי לא כתב להו • מפסיד המקבל • דשם יחזור בו הכותב • לאו חזרה ממש דהא מתנת בריח בלא קנין לא פגי • אלא שיחזור ממה שהיה ויאמר שלא כך היה • ו"ל הר"ן • ואם לא נכתב עדותן • יאמר הנותן לא היה כך • ופרוזבולין כתב הר"ב נוטי עניים (דברים ט"ו)

הוא שהוא מכבס בלבד • ג קדושי אשה • כותב על הגייר או על החרם הרי את מקודשת לי • ומקדש בו האשה • אע"פ שאין בו שיה פרוטה • ולפיכך מותר לכתוב במועד שמתירא שמה יקדמנו אחר • והוא ליה דבר האבד • גיטין • שרצה ללאת כשירא ואם אינו כותב עכשיו • תשאר זאת עבונה • ושוברים • שאם יאמר הלוה לא אפרע חובך • אם אין לי שובר ממך שומעין לו • וילך לדרכו • ומתלא' זה מפסיד את מעותיו • דייתיקי • מתנת שכיר מרע ופי' דייתיקי • דא תהא למיקם ולהיות • שדכרי שכיר מרע ככתובין וכמסורין דמו • מתנה • מתנת בריח • ואי לא כתב להו מפסיד המקבל דשמה יחזור בו הנותן • ופרוזבולין • שלא תשמש שביעות • ויפסיד את מעותיו • פרוזבול • פרוזבול • ופרוזבול • כלומר תקנה לעשירים שלא יעברו על מה שכתבו בתורה (דברים ט"ו) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל ותקנה לעניים שימאזלו ללות • בולי עשירים • נוטי עניים • והלל תקן פרוזבול • שטר שכותבין בו • מוסר אני לכם פלוני ופלוני הדייגין שכל שטר שיש לי על פלוני • שאבדנו כל זמן שארצה • ושוב אין שביעות משמטת הלוואה • דהוי כאלו גבו ב"ד את חובו • ושוב לא קרינן ביה לא יגוש את רעהו • אגרות שום • שמתו ב"ד נכסיו לזה • ונתנו למלוה • אגרות מזון • שמתו ב"ד את הקרקע • לתזון האשה והבנות וכותבין מעשה ב"ד על זה • אי"מי שקיבל עליו לזון את בת אשתו • מילוינן • קטנה שהיא צוה אמה ואחיה • יכולה למאן בבעלה • ולומר אי אפשי בפלוני בעלי • ויוצאה בלא גט • ושטר שכותבין לעדות דבר זה נקרא שטר מילוינן • שטרי ברירה • שבררו להם דייגין • זה בורר לו אחד • וזה בורר לו אחד • וכותבין שטר שלא יחזרו בהן בעלי דינים • וגזירות ב"ד • פסק דין שפסקו הדיינים • אגרות של רשות

דכתיב העבית תעביטנו • ומי הם הלויים עניים • גמרא פרק ד' גביטין דף ל"ו • ועיין מ"ט במשנה ב' פ' בתרא' דשביעית • ואם לא יכתבנו עכשיו • והוא רוצה לילך • ויעבור שביעית ויפסיד חובו • הר"ן • אגרות שום • פי' הר"ב שמתו ב"ד נכסיו לזה כו' וקורעין לו שטר חוב • כדאמרינן כל שומא דלא כתיב ביה קרענה לשטרות דמלוה • לאו שומא הוא • ואם העדים רגלים ללכת • יהיה המלוה קרא ממאן וממאן (כן"ל ופירשוה של הר"ב • כתב גם כן בטור סימן תקמ"ה • אבל רש"י פירש אגרות שום • כגון שמו ב' ד שדהו • ונתנו לאחים כך וכך נגדו • ע"כ • ולהירושלמי אגרות שום • שום היתומים • ע"כ • ומיהא קרוי לשמוע • שהטור והר"ב ג"כ ע"פ הירושלמי פירשו לפירושים • ועיין דריש פ' ג' דמסכת ערכין] ולשון אגרות עיין בסוף פ"ק דב"מ • ואגרות מזון • כתב הר"ב אי"מי שקיבל עליו לזון בת אשתו • וכ"פ רש"י • וקשיא מי גרע מתתנה • ומאי קמ"ל • וכמיאונים פי' הר"ב קטנה כו' יכולה למאן בבעלה קודם שתביא שתי שערות • ולומר אי אפשי בו וכו' • ואם לא יכתבו השטר עכשיו • שמה תביא ב' שערות לאחר המועד • ושוב אינה יכולה למאן • ומשכ עיניו שאינה חפזה בלוואתו בעל • הר"ן • ושטרי בירוהין פירש הר"ב שבררו להן דייגין וכו' ואם לא יכתבו עכשיו • שמה ילך לו ויטעל בשלום • ר"ן ועיין במשנה ד' פרק בתרא דב"ב • וגזירות ב"ד • כתב הר"ב פסק דין כו' • שאם לא יכתבו עכשיו • שמה יסכחו הדבר • ולא יפסקו פעם אחרת כן • הר"ן • ואגרות של רשות • פירש הר"ב ג' זו השלכות • כפירש"י ועיין בפ"י משנה י' פרק א' דאבות • ועינינו כמ"ט הר"ן שהנשיא נותן רשות לזה לדון • ולומר לעם הוראותיהן

א ת"י ט"ו ט"ז
ב ת"י ט"ו ט"ז
ג ת"י ט"ו ט"ז
ד ת"י ט"ו ט"ז
ה ת"י ט"ו ט"ז
ו ת"י ט"ו ט"ז
ז ת"י ט"ו ט"ז
ח ת"י ט"ו ט"ז
ט ת"י ט"ו ט"ז
י ת"י ט"ו ט"ז
יא ת"י ט"ו ט"ז
יב ת"י ט"ו ט"ז
יג ת"י ט"ו ט"ז
יד ת"י ט"ו ט"ז
טו ת"י ט"ו ט"ז
טז ת"י ט"ו ט"ז
יז ת"י ט"ו ט"ז
יח ת"י ט"ו ט"ז
יט ת"י ט"ו ט"ז
כ ת"י ט"ו ט"ז

ה"ז

וגקראין פתקא דרבנותא * וסוב אס טעה לא ישלם ואס אין
לו סטר * ישלם מזבתו * ע"כ * וכתב עוד הר"ב * וי"מ אגרות
של שאלח שלום * בירושלמי * וטעמא כתב הרמב"ם * מפני
שאין אדם מוכר בתקונא מאד * וה"ל כמעשה הדיוט * ולדבריו
לריך שיבא לנודך המועד

אין כותבין ספרים
ומזוזות במועדי כ"ח סמ"ג
בשם הירושלמי בד"א להניח
פירוש לאחר המועד אבל להניח
במועד

ד"א אין כותבין שמרי חוב במועד * ואם
אינו מאמינו * או שאין לו מדה יאכל *
הרי זה יכהוב * אין כותבין ספרים *
הפילין ומזוזות במועד * ואין מגידין אות
אחת אפילו בספר (ס"א העורה) עזרא * רבי
ידודה אמר * כותב אדם הפילין * ומזוזות
לעצמו * וטווה על ירכו חבלת לציציתו *
ד"ה הקובר את מתו שלשה ימים קודם
לרגל * בטלה הימנו גזרת שבעה *
שמנה * בטלה הימנו גזרת שלשים *
מפני שאמרו * שבת עולה * ואינה
במפקת * רגלים מפסיקין * ואינן עולין *
ו רבי

זווי השלטון * כמו ואל תתודע לרשות * הוו זכירים ברשות *
ויש מפרשין אגרות של שאלת שלום * שכותבים בין אדם
להבירו : ד אין כותבין שמרי חוב במועד * והאילו יוכל
לכתבו לאחר המועד : ואם אינו מאמינו * והאילו רוצה
להלותו בלא שטר * ולזה לריך
למעוה * כותבין : או שאין לו
לסוכר מה יאכל * הרי זה יכתוב
ויטול שכרו * דשכר פעולה למי
שאין לו מה יאכל * שרי : ואפילו
בספר העורה * ס"ת שכ"ג קורא
בו צויה * ואע"ג דלריך לרבים :
לעצמו * לקיים המזוזה אבל לא
למוכר * או להשכיר : וטווה על
ירכו תכלת * שנתן החוט על
ירכו * ומשפסף בידו * והוא
נעוה מאליו * אבל לא בידו * בין
אצבעותיו * ולא בפלך * כדרך
שהוא עושה בחול * והלכה טווה
אדם תכלת לבגדו * בין בפלך
בין באבן : ד הקובר את מתו *
שמת לו מת קודם הרגל * וכתב

אפילו להניח לאחר המועד * למה דס"ל דלא מנחי חפילין במועד *
אפילו בכתב העורה * כתב הר"ב ספר תורה שכתב גדול
כו * ואף ע"ג דלריך לרבים * יש לפרש בז"כ כריכוס
לו רבים * אבל לא עכשו * הא אס לריך לקרות בו * מגידין
אותו * וכדעת א"ח שכתב צ"ו אבל המגיד כתב דס"ת
אין להניח * דלא התירו אלא תפילין * שאפשר לכותבן כולן
במועד * משא"כ ס"ת שא"א לעשותה כולה בכה"מ * גם ת"ה
כתב בשם א"ז * פי' כשמזליאין בעזרה לקרות בו ואפי' לנודך
רבים * וגי' הספר עזרא בחלףן * ופי' רש"י ס"ה של עזרא *
ושורה על ירכו * אבל בתפילין א"א על ידי שינוי * שדרך
כתובה תמה * תוספות * וי"מ הר"ב * והלכה וכו' בין
באבן * פירש"י שחולה בחוט * כדי שיוכל לזרוז יפה *
ה אהן בר * את זהו * להכי נקט קובר * דאבילות מתחלת
מטעת כתיבת הגולל * כדאמר בגמ' * הו' *
שלשה ימים קודם לרגל * כך הוא עקר אבילות לכהו
מילי דאזרינן בגזרא ג' ימים לבכי * תוס' *
ועיין בטור י"ד ס' ט"ג :

אבילות קודם הרגל בלשה ימים * בטלה מומנו גזרת שבעה *
אבל לא בטלה הימנו גזרת שלשים * דהיינו אסור תכפורת *
ומונה אחר הרגל שלשים יום עס הג' שעברו כבר מן השלשי *
ופסק הלכה שהקובר את מתו * אפילו שעה אחת קודם הרגל *
בטלה מומנו גזרת שבעה * שמונה ימים קודם לרגל * והאילו
ונכנס אחד מימי הגלוח קודם לרגל * אתי רגל ומטבל את השאר
לגמרי : שבת עולה * שבת שבמי אבלו עולה למינן : ואינה
מפסקת * שאינה מנעלת את השאר * אלא ושב ומתאבל אחר
שבת : הרגלים מפסיקין ואינם עולים * אס נהג אבילות קודם
הרגל * הרגל מפסיק ומכיל גזרת ל' * ואס לא נהג אבילות
הודם הרגל * אלא התחיל אבלותו ברגל * אין ומי הרגל עולים
למינן : אבל עולין למינן ל' * וטעמא דשבת עולה להשבון
שבעה ימי אבילות * מושס דדברים שנכנעה נוכח בה * כגון
השמים המטת * ופריעת הראש * שאסור בגלוי הראש *
ורחיבה בחמין * שהאבל אסור בהן בשבת * אבל אהרגל * אין
שס דין מדיני אבילות נוכח בו * לפיכך מפסיק לגמרי * ואס
לא חל אבילות כלל קודם הרגל * כגון שנקבר המת בתוך הרגל
אינו עולה למינן * שבעה והתחיל למוות שבעה אחר הרגל
ו משחרב
והפסקת חגיכה לאבל * ויה חג שבעה א"ף אבילות שבעה * גמ' דף ב' * ודעייהן * פירש הר"ב במשנה דלקמן *
שבעה * בטלה הימנו גזרת שלשים * כתב הר"ב * והאילו ונכנס אחד מימי הגלוח כו' * וטעמא דכתיב נהד יומא גבי שלשים *
וגי' ו' בעינן ג' * משום דדון כל שלשים שיה משא"כ בשבעה * הר"ן * ועיין במשנה ו' * גזירת שלשים * יליף פרע
פרע מזור * כתיב הכא (ויקרא) * ראשיכם אל הפרעו * דשמע מניגה ששאר אבל חייב לפרוע * וכתוב ההם (בבבב'ר')
גדול פרע שער ראשו * מה להלן ל' * אף כאן ל' * גמ' דף י"ט * והרמב"ם בפ"ה מה' אבל * כתב מדכתיב (הברים כ"א)
וככתה את הקיב ואת תזוה ירח ימים * מכלל שהאבל מנעדר כל שלשים יום * ודעייהן פי' הר"ב * במשנה דלקמן * כפניו שאמרו
שבת ע"ה כו' * כלומר וא"ת מה טעם לא אמרו חכמים * הקובר מתו קודם שבת בטלה מומנו גזרת שבעה * מפני שאמרו שבת
עולה * השוב דלא כתיב בה שמה * אלא עונג * ומקנת אבילות נוכח בשבת וכו' * כ"כ הר"ן * וכו' * י"ד כימנת' כתב * לגי
שא"א לשבעת הימים * בלא שבת * ואס היה מפסיק * א"כ לא יהיה לעולם שבעת ימים * ועולה שהרי קנת דיני אבילות נוכח
בו * וכתב בית יוסף שכן בירושלמי :

משחרב בית המקדש דאין לעזרת תשלומין כל שבעה לקרבן בטלה ליה תורת הרגל והוי כשבת שאינה מספקת אבל בזמן המקדש שמי שלא חג בזמן ראשון של עזרת היה חובב והולך כל שבעה כחג המזות היה עזרת כחג המזות אף לענין אבילות ומסקנא דמלתא לענין פסק ההלכה דעזרת בזמן הזה כרגלים ור"ה ויהי כרגלים ומי שנת לו מת קודם אחד מאלו אפי' שעה אחת בטלה ממנו גזירת שבעה ואם מת שבעה ימים קודם אחד מימים טובים אלו בטלו ממנו גזירת ל' ומי שמת לו מת שעה אחת קודם חג

ן רבי אישור אומר משחרב בית המקדש עזרת בשבת רבן גמליאל אומר ראש השנה ויהי"ב כרגלים וחכמים אומרים לא כרגלי זה ולא כרגלי זה אלא עזרת כרגלים הויה"כ בשבת **ן אין קורעין** ולא

ועזרת כשבת וכ"ש ר"ה ויהי"ב. וכתב הר"ן דטעמא דר"א דמ"ל דטעמא דרגלים מפסיקין שהרי דין היה לעלות כשבת אלא שאם אהר אומר יעלו למנוח ז' הרי הכסיו הכל ד' ימים ננהו וכן עזרת בזמן שבה"מ קיים שהיו לו תשלומין כל שבעה וכיון

אפי' שם ס"ד
ב"ש ס"ט
ג' כ"ד : ח"י' טו
ה"ה י"ע ופ"א
ה"ה א"ל טו"ט
ס"ה ת"ק"ס ס"ו
ט"ו י"ד פ"ה ט"ה

שלא היו יכולין לומר עולין אמרו מפסיקין ועשו דין שלשים כדון שבעה אבל כשחרב בה"מ כו' רבן גמליאל אומר ר"ה ויהי"כ כרגלים מפסיקין שבעה שוקטין כל המועדות זה לזה דכתוב (ויקרא כ"ג) אלה המועדות ה' ב"ש בשם הרמב"ן וכתבו אחריו וכו' עזרת לאחר החורבן ולישנא לא אחי שפיר דה"ל למתני רבן גמליאל אומר אף ר"ה ויהי"כ כרגלים :

וחכמים אומרים לא כדברי זה וכו' ולא שייך למימר היינו ח"ק דנימא כוליהו אהו לפרש מלתא דת"ק תו' ומ"ש הר"ב ואם מת ז' ימים קודם אחד מימים טובים אלו וכו' כאבא שאול דפליג דמתני' דלעיל דתני ח' ימים וטעמו דסבר מקצת היום ככולו ושביעי עולה לו לכאן ולכאן ומ"ש ושמיני עזרת הוא רגל בפני עצמו כו' וכן יום אחד לפני שבועות וכן יום א' לפני ר"ה וכן לפני יום הכפורים כמ"ש הרמב"ם בפירושו אע"פ שכתבנו פ"ה מהלכות אבל לא פסק כן בר"ה ויהי"כ אבל חלקו עליו כל הבאים אחריו ודיני הנוהגים בגזירת שבעה שכתב הר"ב אסור ברחיצה טיבוס וסיכה בגמ' שנא' (שמואל ב' י"ד) התאבלי נא ולבשי בגדי אבל ואל תסוכי שמן ורחיצה בכלל סיכה שהרחיצה קודמת לסיכה שנאמר (רות ג') ורחצת וסכת ודיני רחיצה בסוף פ"ק דתענית בגמ' ובגמילות הסנדל שהרי נאמר ליחזקאל (יחזקאל כ"ד) ונגליך תשים ברגליך מכלל שכל העם אסורים ובת שמיש המטה שנאמר (שמואל ב' י"ב) וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה וישכב עמה מכלל שהיה אסור מקודם ובתענית מלאכה שנאמר (עמוס ה') והפכתי חגיבים לאבל מה חג אסור בעשיית מלאכה אף אבל אסור בעשיית מלאכה ובשאלת שלום נאמר ליחזקאל (סיבן ב"ד) האנק דום ומייב בעטיפת הראש שהרי נאמר ליחזקאל (שם) לא תטעה על שפם מכלל ששאר אבליים חייבים בעטיפת ראש ובתענית המטה שנא' (שמואל ב' י"ג) ויקם המלך וי' רע את בגדיו וישכב ארצה ונגילת כפרטים כו' נראה שהוא בכלל גילוח ואסור לקרות בתורה שהרי נאמר ליחזקאל האנק דום ומסתבר למדרש האנק דום דלגהוב גם כשאר אבליים כיון שהוא ענין שתיקה ודמיומה ומ"ש הר"ב ולא ישלול ענין השלל פ"י בערוך שהוא כמו מכליב דמשנה ח' פ"ק וכו' שהוא מל' שלל ובזוה"ר שכן השלל אחת הנה ואחת הנה ואינו מונח וכו' ודין קריעה דמשנה דלקמן **ן אין קורעין כו'** דין הקריעה מדכתוב (ויקרא ה') ובגדיכם לא תפרזוהו הא אחרים חייבים

הסוכות בטלה ממנו גזירת ז' כדאמרן וי' ימי הרגל עולין למנוח ל' ואע"ג דתכן רגלים מפסיקין ואינן עולין למנוח ז' [הוא דאין עולין] אבל עולין למנוח ל' הרי י"ד יום ושמיני עזרת הוא רגל בפני עצמו ונחשב כאלו הוא ז' ימים הרי כ"א יום מונה עוד ט' ימים עד ל' ודיו וגזירת שבעה דאמרן הוא שאכל כל שבעת ימים אסור ברחיצה בחמין אפי' מקצת גופו וכוונתו בלבוש ובכבוס בגדיו ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה ובעשיית מלאכה ובשאלת שלום וחייב בעטיפת הראש ובתענית המטה שהיינה כל המטות שבביתו כפיוות ע"ג קרקע ויישן בהם ולא על המטה וקופה ואסור ליעול כפרטיו בכלי ולא שער שמו ואפי' מעכב עליו את האכילה ואסור לקרות בתורה בין בתורה שכתב בין בתורה שבעל פה ולא ישלול הקרע שעליו וגזירת שלשים היא משבעה ועד תשלום ל' אסור ללבוש בגד חדש או בגד לבן יגובין ואסור בתספורת ובסעודת הרשות וללכת בסחורה עם חבריו ולישא אשה אחרת אם יש לו אשה ובנים ולא יאשה הקרע שעליו ז' אין קורעין במועד אלא קרוביו של מת לאמו ולאביו ולבניו ולבתו ולאחיו ולאחותו ולאשתו אלו שבעה מהם שחייב להתאבל עליהם ועל שאר קרובים שאינו חייב להתאבל עליהם אין קורעין עליהם במועד ולא שמת הכל קרוביו הכל קורעין עליו אפי' במועד וכן על אדם המוחזק בכשרות וחסידות וכל העומד בשעת יציאת נשמה על כל אדם מישראל חייב לקרוע ואפי' במועד וקריע על אביו ואמו הוא בכל בגדיו עד שמגלה את לבו וקורע בידו ומבדיל שפת הבגד העליונה וקורע מבחון שאינו מכניס ידו תחת בגדיו כשהוא קורע ושולל לאחר ל' יום ואינו מאחה לעולם וכן על רבו שלמדו תורה אבל על כל שאר קרוביו קורע טפח מן הבגד העליון לבד וקורע בכלי אס ורצה וא"צ להבדיל השפה ויש לו להכניס ידו תחת בגדיו כשהוא קורע ושולל לאחר שבעה ומאחה לאחר שלשים יום ואין קריעה אלא מעומד :

פריעה וד' עומד מדכתוב (שמואל ב' י"ג) ויקם המלך ויקרע בגדיו וכן קריעת טפח מדוד דכתוב ביה (שם א') ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם ואין אחיזה פחות מטפח ופי' מאחה תושר ממש שכן ועת לקפור מקרבניו ועידן בחיר לאחאה ואלו שבעה מהם דחשוב הר"ב אלו הן שהכחן מעמאל להם :

ולא

ח

ולא מוליכין כו' אלא בסלים פי הר"ב שלא לבייש כו' גמ' ואפי' בחול קאמר' ואשמעינן הא בחס"מ דמהו דתיירא כל היכא דלא יראה דרך אבילות' אלא דורון ומשיבות עדוף טפי קמ"ל הר"ן: ולא בקטן' מפורש במשנה ג' פי"ו דכלים: ח שלא להרגיל

ואם א"ל פי"ו דתהיב דתהיב דהספד וכתעניות רמב"ם כו"א מהלכות אבל: ורא של נשים לעולם מפני הכבוד פירש"י שסופעות זיבה ומ"ש הר"ב דכתבי ותמת וגו' ה"ק ר' איעזר בגמ' וז"ל דמתני' טעמא דקרא מפרשת: מענות מפרש במשנה דלקמן: רבי ישמעאל הר"ב גורם ר"ש וכן גורם רמב"ם והמביד גורם רשב"ג: מענות אבל לא מטפחות' (גמ' יורו' ורי"ף ישמעאל) אומר הסמוכות למטה מטפחות: מ בראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות בהובזה אבל לא מקוננות נקבר המת' אפי' כר"ח חנוכה (ופורים) וכל שכן בחול המועד דחמיר טפי: פליקא לה מסכת מועד קטן

אם א"ל פי"ו דתהיב דתהיב דהספד וכתעניות רמב"ם כו"א מהלכות אבל: ורא של נשים לעולם מפני הכבוד פירש"י שסופעות זיבה ומ"ש הר"ב דכתבי ותמת וגו' ה"ק ר' איעזר בגמ' וז"ל דמתני' טעמא דקרא מפרשת: מענות מפרש במשנה דלקמן: רבי ישמעאל הר"ב גורם ר"ש וכן גורם רמב"ם והמביד גורם רשב"ג: מענות אבל לא מטפחות' (גמ' יורו' ורי"ף ישמעאל) אומר הסמוכות למטה מטפחות: מ בראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות בהובזה אבל לא מקוננות נקבר המת' אפי' כר"ח חנוכה (ופורים) וכל שכן בחול המועד דחמיר טפי: פליקא לה מסכת מועד קטן

ולא חוללים במועד חלילת כתף שרועותיהן וכתפיהן מגולר: ולא מברין סעודה ראשונה שאכל אסור לאכול משלו ורגילים להברותו ברחובה של עיר' ובמועד אין מברין אלא קרוביו בחוך ביתו: ואין מברין אלא על מטוב וזקופות' ואפי' בחוך ביתו אין מברין אותו על מטות כפויים שרגילין שאר ימות השנה כל קרוביו ומי שלבגס בו' לאכול עמו על מטת כפויים לארץ' ובמועד אין מברין אלא על מטות זקופות: ואין מוליכין הסעודה לבית האבל: לא בטבלא' אלא בטבלא' דרך כבוד: ולא באסקוטלא' ומנחמין ופוטרין את הרבים: ח' אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל ארת ההספד: ולא של נשים לעולם מפני הכבוד' נשים במועד מענות אבל לא מטפחות' (גמ' יורו' ורי"ף ישמעאל) אומר הסמוכות למטה מטפחות: מ בראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות בהובזה אבל לא מקוננות נקבר המת' לא מענות ולא מטפחות איזהו עינוי שכולן עונות כאחת קינה שאחת מדברת' וכולן עונות אחריה שנאמר (ירמיה ט') ולמדנה בנות יכנסנהי' ואשה רעותה קינה אבל לעתיד לבא הוא אוכר (ישעיה כ"ח) ברעה הכות לנצח:

ולא חוללים במועד חלילת כתף שרועותיהן וכתפיהן מגולר: ולא מברין סעודה ראשונה שאכל אסור לאכול משלו ורגילים להברותו ברחובה של עיר' ובמועד אין מברין אלא קרוביו בחוך ביתו: ואין מברין אלא על מטוב וזקופות' ואפי' בחוך ביתו אין מברין אותו על מטות כפויים שרגילין שאר ימות השנה כל קרוביו ומי שלבגס בו' לאכול עמו על מטת כפויים לארץ' ובמועד אין מברין אלא על מטות זקופות: ואין מוליכין הסעודה לבית האבל: לא בטבלא' אלא בטבלא' דרך כבוד: ולא באסקוטלא' ומנחמין ופוטרין את הרבים: ח' אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל ארת ההספד: ולא של נשים לעולם מפני הכבוד' נשים במועד מענות אבל לא מטפחות' (גמ' יורו' ורי"ף ישמעאל) אומר הסמוכות למטה מטפחות: מ בראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות בהובזה אבל לא מקוננות נקבר המת' לא מענות ולא מטפחות איזהו עינוי שכולן עונות כאחת קינה שאחת מדברת' וכולן עונות אחריה שנאמר (ירמיה ט') ולמדנה בנות יכנסנהי' ואשה רעותה קינה אבל לעתיד לבא הוא אוכר (ישעיה כ"ח) ברעה הכות לנצח:

ומחה' אהים דמיעה מעל כל פנים וגו': נשלמה בסכת מועד קטן אלמא קינה אחת חומרת' וחברתה עונה: אבל לעתיד לבא אומר בלע המות לנצח' שיבלע הקב"ה את המות' וכלן עונות שירה שאין מיתה' ואין דמעה' ונקטינן להאי קרא הבא' משום אל תעמוד בדבר רע [לכן ראה לסיים בטוב]:

נשלמה בסכת מועד קטן

באשר השלים לרבר על הוטנים והומותיהם' וכל מה שנתחבר אליהם' חתם הענין במסכת חגיגה' שענינה בחובת שלשה רגלים' והניחה באחרונה' בשביל שאינו ענין כללי' כשביל שאינה חובה אלא על הוברים' כמ"ש (שמות כ"ג) יראה כל זכורך' רמב"ם:

מסכת חגיגה

מסכת חגיגה

פרק א הכל חייבים בראיה' כתב הרב' והכל לאתויי מי שחזיו עבד וחזיו בן חורין' ואין כן הלכה' דחזיהו היא מקמי הא דרבינא בדף ד' דדייק מדתנן כסיפא ועבדים שאינם משוחררים' דלתני עבדים' מאי שאינם משוחררים אלא שאינם משוחררים לגמרי ומאי ניהו מי שחזיו עבד' וחזיו בן חורין' ואמרין בגמ' גריס כרקין כאן במשנה כלומר משנה ה' פ"ד דגיטין דמשנה ראשונה אמרו כ"ה עובד את רבו יום אחד' ואת עמו יום אחד ובאחרונה חזרו להורות כדברי ב"ש' דכופין את רבו לשחרר' ולפיכך למשנה ראשונה עבדין ליה חקנה במנות' שחזו

מסכת חגיגה

פרק א הכל

חייבין בראיה'

פרק א הכל חייבין בראיה' כתב הרב' והכל לאתויי מי שחזיו עבד וחזיו בן חורין' ואין כן הלכה' דחזיהו היא מקמי הא דרבינא בדף ד' דדייק מדתנן כסיפא ועבדים שאינם משוחררים' דלתני עבדים' מאי שאינם משוחררים אלא שאינם משוחררים לגמרי ומאי ניהו מי שחזיו עבד' וחזיו בן חורין' ואמרין בגמ' גריס כרקין כאן במשנה כלומר משנה ה' פ"ד דגיטין דמשנה ראשונה אמרו כ"ה עובד את רבו יום אחד' ואת עמו יום אחד ובאחרונה חזרו להורות כדברי ב"ש' דכופין את רבו לשחרר' ולפיכך למשנה ראשונה עבדין ליה חקנה במנות' שחזו

א עבדין כ' פי"ב חג' עינים כל' א'